

Μάθημα πολιτικής από τούς Βρεταννούς

του Νικ. Α. Γ. Λιναρδάτου

Εν όψει κυβερνητικο-συνδικαλιστικών άναμετρήσεων. Στην «Εστία» εκφράζονται ελεύθερες γνώμες. Είναι φυσικό λοιπόν να διατυπώνονται διαφέρουσες μεταξύ τους απόψεις. Έτσι δέν είναι άλλοι όρθόδοξοι. Καί άλλοι αίρετικοί. Ό κόσμος είναι πολλαπλώς σύνθετος. Πολύπλοκος. «Παρατήρησα σχετικά με τή φιλοσοφία πώς, παρ' όλο ότι καλλιεργείται επί πολλούς αιώνας από τά καλύτερα μυαλά, δέν διαλαμβάνει ούτε ένα σημείο, τό όποιο να μήν άμφισθητείται καί έξ αυτού να μήν είναι άμφίβολο» (Descartes: Λόγος περί τής Μεθόδου). Με αυτό τό πνεύμα θά διαφωνήσω με τήν κατάληξη του κεντρικού θέματος τής έφημερίδας στό φύλλο τής 16ης Φεβρουαρίου: «Ό πραγματικός αντίπαλος τής προόδου είναι οι συνδικαλιστές καί οι συντεχνίες. [Ός εδώ τά πάμε καλά]. Κι αν τά δύο κόμματα δέν αποφασίσουν να τούς αντιμετώπισουν από κοινού τίποτε δέν θά μπορέσει να προχωρήσει». Η διαφωνία μου αναφέρεται στό δεύτερο σκέλος του συλλογισμού. Τήν υπόθεση/πρόταση να συμφωνήσουν τά δύο κόμματα.

Τό σκεπτικό μου. Ό πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ έχει κόψει κάθε σχέση με τήν ύπάρχουσα στην χώρα κατάσταση. Όπισθοβατεί. Κουρδίζεται από ένα «κίνημα», τό όποιο δέν έπαψε να όνειρεύεται τήν έξουσία. Με σκοπό (παλιά μου τέχνη κόσκινο) τή νομή τής. Τόν άνταγωνίζεται τό «βενιζελικό (του Εύαγγέλου) ρεύμα». Φυλάγεται να μήν κρυώσει. Με άσταθεις ό ίδιος απόψεις. Άπουσία τόλμης καί αποφασιστικότητας. Αύτά από τήν άριστερή μεριά. Παντελής έλλειψη φαντασίας. Έπινοητικότητας. Σχεδιασμού. Ό μεσαίος χώρος. Από τή δεξιά. Πώς να συμπέσουν; Καί σε τί;

Υστερα μή λησμονάμε. Οι συνδικαλιστές καί οι συντεχνίες είναι σάρξ εκ τής σαρκός. Του ΠΑΣΟΚ. Η άντιστροφής. Είναι τό μάχιμο τμήμα του «κινήματος». Ός κίνημα πρέπει να διαθέτει μονάδες εφόδου. Είναι έξ άλλου ή σκάλα, τήν όποία οι συνδικαλιστές ήγγετες (οί έξυμνοι τής υποθέσεως) χρησιμοποιούν για να άνέλθουν στους κοινωνικούς καί πολιτικούς άνω όρόφους τής χώρας. Είναι δυνατόν, τούτων ούτως έχόντων, να βρεθεί πεδίο συνεργασίας των δύο κομμάτων;

Ποιά ή λύση λοιπόν; Λίγα πράγματα είναι καινούργια στον κόσμο αυτόν. Χρειάζεται λίγη αναζήτηση. Πιθανώτατα υπάρχουν προηγούμενα παραδείγματα. Ός υπόδειγμα. Περιγραφή: «[...] ή πολιτική καί οικονομική σταθερότητα ήταν φανερό ότι άπειλούνταν από κύματα θίαιων άπεργιών καί οι φοιτητικές διαδηλώσεις ήταν άντανάκλαση μιάς γενικής κοινωνικής δυσαρέσκειας. Η κυβέρνηση [...] άναγκάστηκε να άποσύρει δύο από τά κυριώτερα μέτρα του προγράμματός τής. Τόν έκουγχρονισμό των έργατικών συνδικάτων καί...». Η σημερινή Έλλάς: Όχι. Βάλετε μέσα στις άγκύλες «Από τή δεκαετία του '60». Στην πρώτη. «Χάρολντ Ούιλσον». Στη δεύτερη. Έχετε τή Βρεταννία. Η κατάσταση τής πριν από τή Θάτσερ.

Συμπληρωματική περιγραφή από τόν ιστορικό καί συγγραφέα Paul Johnson: «Τά έργατικά συνδικάτα είχαν στην πράξη προκαλέσει τήν πτώση των κυβερνήσεων του Χάρολντ Ούιλσον 1968-70, του Έντουαρντ Χήθ τό 1974 καί του Τζαίμς Κάλλαχαν τό 1979. Η Έθνική Ένωση Άνθρακωρύχων... είχε παίξει ούσιαστικό ρόλο σε αυτές τές νίκες, οι όποιες άπειλούσαν να κάνουν τόν συνδικαλισμό περισσότερο από τήν κοινοβουλευτική δημοκρατία τήν κυριαρχούσα δύναμη στην Βρεταννία, τουλάχιστον υπό άρνητική έννοια» (Modern Times. A History of the World from 1920s to the Year 2000, σελ. 740, Phoenix Giant, 1999).

Αυτήν τήν χώρα άνέλαβε να κυβερνήσει ή Μάργκαρετ Θάτσερ. Έχαρκτηρίζε τόν έαυτό τής ως πολιτικό «πεποιθήσεων (convictions)» σε άντίθεση με τούς συναινετικούς πολιτικούς. Υπουργός Άπασχολήσεως ό Norman Tebbit. Προβεβλημένο πολιτικό στέλεχος. Του στενού κύκλου τής πρωθυπουργού. Από τήν αυτοβιογραφία του με τόν τίτλο *Upwardly Mobile* (Weidenfeld and Nicolson, 1988): «Λίγοι μεταρρυθμιστές αντιμετώπισαν τό γεγονός ότι ή δύναμη των έργατικών συνδικάτων βασίζεται στό προνόμιο τής άσυλίας τους από εύθύνες άποκαταστάσεως ζημιών». Διαπιστώνει πώς: «Συναίνεση με όρους των συνδικάτων, δέν μάς όδήγησε πουθενά σε αυτό τό πεδίο ή σε όποιοδήποτε άλλο». Η συναίνεση βρίσκεται «στη μέση άπόσταση άνάμεσα σε παράλογες άπαιτήσεις καί σε άπόλυτα λογικές προσφορές». Τελικά προωθήθηκε καί έπέρασε νομοθεσία με βασικά χαρακτηριστικά τήν «άπαιτηση για γνήσιες καί δίκαιες έκλογές με μυστική ψηφο για τές διοικήσεις των έργατικών σωματείων, ψηφοφορία πριν από τές άπεργίες ως προϋπόθεση για κάθε άπεργία, διαβούλευση επί τής άνάγκης για κατάλληλη διαδικαστική συμφωνία σε βασικές ύπηρεσίες...». Οι άπεργίες αποφασίζονται πλέον ύστερα από γενική ψηφοφορία όλων των μελών τής όργανώσεως, πού σχεδιάζει να άπεργήσει. Με τρόπο δημοκρατικότερον. Έπικρατεί έκτοτε μετριόπαθεια. Έτσι άρχισαν οι μεταρρυθμίσεις. Άκολούθησε σειρά άλλων τολμηρών αποφάσεων καί μέτρων. Παρενθετική σημείωση. Δική μου. Η άνάγνωση τής αυτοβιογραφίας του Tebbit συνιστά χρήσιμο καί διδακτικό μάθημα πρακτικής πολιτικής.

Αυτά συνέβησαν στη Μεγάλη Βρεταννία τή δεκαετία του 1980. Άποτέλεσμα: Σήμερα. Παρά τήν παρεμβολή μακροχρόνιας διακυβερνήσεως από τό νέο Έργατικό κόμμα, πού όμως δέν άλλαξε σε ούσιώδη θέματα τή «νεοφιλελεύθερη» πολιτική των Συντηρητικών. Η Μεγάλη Βρεταννία είναι ή χώρα μεταξύ των μεγάλων καί άνεπτυγμένων εύρωπαϊκών (Γερμανία, Γαλλία, Ίταλία) με τή μικρότερη άνεργία (5,2% τούς τελευταίους μήνες, έναντι 8,1%, 7,9% καί 5,9% αντίστοιχώς των τριών άλλων, *The Economist*, Feb. 23-29, 2008). Καί υπερκέρρασε τές άλλες στό κατά κεφαλήν εισόδημα.

Τό συμπέρασμα, όπως τουλάχιστον τό έχω έγώ στό μυαλό μου, είναι εύνόητο. Για όσους ταλαντεύονται θά προσθέσω μία ακόμα παρατήρηση του Tebbit: «Οι σπουδαιότερες ιδιότητες ενός πρωθυπουργού είναι καθαρή κρίση, άποφασιστικότητα, όξύνοια, θάρρος, πατριωτισμός, ήγεσία καί ή ικανότητα να διατηρεί τήν ψυχραιμία του, όταν πολλοί άλλοι τήν χάνουν». Άμήν (καί πότε).